

Bemærkninger til forslaget

1. Generelle bemærkninger

Den indsatte familie er en overset, uskyldigt dømt part. De har meget sjældent nogen at tale med om deres problemer, og de rammes hårdt økonomisk, psykisk og socialt af, at ægtefællen dømmes for en lovovertrædelse, som de selv hverken har lod eller del i.

Alene at forklare et barn, hvor far er henne, og hvorfor de skal være låst inde, når de besøger ham, er både svært og belastende. At tale med naboer om ens situation er ofte en uoverstigelig forhindring. I stedet lukker mange sig inde med deres problemer.

Det er så belastende for ægteskaber og faste forhold, når den ene part indsættes, at de i langt de fleste tilfælde ikke kan holde til det, men i stedet går i opløsning. Dette er i sig selv tragisk. Men nok så alvorligt er det, at netop forholdet til ens ægtefælle, ens samlever eller ens børn kan være helt afgørende for, om den indsatte recidiverer efter løsladelsen. Uden denne tryghed og dette sikkerhedsnet er risikoen uden tvivl langt større.

Kathrine Telcs fra »fangekerne« udtrykte det således over for Berlingske Tidende den 21. december 1984:

»I dag er der ingen forståelse at hente. Ingen til at hjælpe, når hele ens verden styrter sammen, når ens økonomiske situation forringes radikalt, når ens identitet går i opløsning og når man mister alt overskud og initiativ. Der er heller ingen at tale med om den fremtidsangst, som mange fanger og deres familier kender.

Spørgsmålene og tvivlen melder sig især, hvis han har siddet længe: hvordan vil han blive modtaget efter løsladelsen? Vil han få arbejde? Vil vi kunne leve sammen igen? Og har vi overhovedet nogen fremtid?«

2. Forslagets indhold

Forslaget består af en række elementer, som principielt kunne vedtages hver for sig. For forslagsstillerne er der imidlertid ingen tvivl om, at hvert element har en helt selvstændig betydning

for såvel den indsatte og den indsatte familie som for recidivrisikoen efter løsladelsen.

For det første foreslås det, at den indsatte ægtefælle eller samlever betragtes som enlig i sociallovgivningens forstand. Her tænkes ikke blot på satserne efter bistandsloven, men også på, at enlige får højere børnetilskud end samlevende. Den indsatte ægtefælle/samlever er de facto enlig, men betragtes som samlevende, uagtet at dette er helt uden betydning i økonomisk henseende. Det er helt grotesk, at en enlig kvinde med et barn, som gifter sig med en indsat, mister sit særlige børnetilskud. Når dertil kommer, at netop et godt familieliv kan have stor mentalhygiejnisk betydning for den indsatte og reducere recidivrisikoen, forekommer det at være en temmelig dyr besparelse, at det offentlige skærer børnetilskuddet væk.

For det andet foreslås det, at den indsatte ægtefælle/samlever skal sikres mod en forringet levestandard. Begrundelsen er, at den pågældende i modsat fald straffes ud over, hvad der ligger i selve frihedsstraffen til ægtefællen/samleveren. Netop tanker om at have svigtet familien og børnene er noget af det, som gnaver og gør ondt for mange indsatte i anstalter og arresthuse. Dertil kommer, at også denne del af forslaget vil øge mulighederne for, at ægteskabet/forholdet overlever strafsoningen – med alt hvad dette indebærer for recidivrisikoen.

For det tredje ønskes bedre muligheder for rådgivning, vejledning og støtte. Forslagsstillerne finder ikke, at noget sådant kan forventes gennemført efter bistandslovens bestemmelser. Tværtimod skal tilbuddet gives af fagligt personale under den nuværende kriminalforsorg.

Ifølge justitsministeriets cirkulære af 1. maj 1969 om anstaltens kontakt med indsatte pårørende under fuldbyrdelsen af straf m.v. anses kontakten til pårørende for at være meget vigtig; men cirkulæret er i enhver henseende uforpligtende. Der anbefales samtaler under besøg hos den indsatte eller eventuelt ved aflæggelse af besøg i hjemmet; men nogen præcis beskrivelse af formålet med denne kontakt findes ikke, og de indsatte